

gyűjtő: KNEZY JUDIT
gyűjtés ideje:

TART:

PALASZTÁRÚ E'CSÉVEKEDÉSKEVELEMI

LITONALAK SOMOGY MEGYÉBEN

(VÉRDŐ"K)

4 lap

LOGIC

FÖLDRAJZI MŰTÁR: SOMOGY MEGYÉ

SZAKMŰTÁR: IX, 1

NA 2815-2010
Mórágyi emléktár

Paraszti áru és csefekereskedelmi utvonalak Somogy megyében

1. Hova vittek eladni és hol vettek: terményt, gabona, kukorica, krumpli, gyümölcs, bor, kerti növény, kender, cukorrépa /állatot és állati termékeket/ ló, marha, disznó, kecske, birka, baromfi - tej, vaj, tojás, bőr, gyapju/
  - a./ a századfordulón
  - b./ a két világháború között
  - c./ 1945 után

2. Milyen iparosok voltak a faluban és hány? /a századfordulón, a két világháború között, és 1945 után/
  - a./ ezek áruikat hol adták el/a községben, szomszéd falvakban, melyik, piacokon, vásárokon, melyik községekben? mentek-e más megyékbe, esetleg más országokba is Balkán, Szlavónia, Horvátország/

Főbb közösségük kikből tevődött össze /parasztok, uradalmi cselédek, falusi intelligencia, vagy városi lakosság, uradalom/
  - b./ Áruikat pénzért adták, vagy másért cserélték /rossz, burgonya, kukorica, zsír, tojás, stb./ Vigyázzunk a vásárokon, piacon utóbb csak pénzért árultak!
  - c./ földje volt-e az iparosnak?

3. Más vidékekről milyen árusok jártak a községbe és ki honnan? /üvegestót, hagymás, cigánykovács, vagy teknővájó cigény, fazekások stb./ Honnan jöttek, mit árultak, pénzért vagy terményért adták, kivel szálltak meg./

4. A községben milyen használati eszközöket készítettek el maguk /vászonféle, butor, gazdasági eszközök, fennelt tartóedények, kosarak, gazdasági eszközök egyes darabjai stb./

Mit vettek meg a piacon és vásáron és mit készítettek el falujukban ügyesebb barkácsoló emberrel?

Mikor volt a községben vásár? A vásáron milyen iparosok honnan jelentek meg, terményekkel állattal mely községek voltak képviselve?

A 4.pontnál is tegyünk különbséget a századforduló, a két világháború közti időszak és az 1945 utáni állapotok között!

Minden kérdőpontra a lehető legrészletesebb választ kérünk!

- a/ A másfél-, egész-, fél-, negyed konvenció /gabona, cselédföld, kert, jószág tartás, legelő, rét, fa, só, fertálypénz/
- b/ A fertály /negyedévi fizetésnap/, az órletés
- c/ A napszámok és summások bérrendszere
6. A cselédség lakásviszonyai
  - a/ közös szoba, közös konyha, kemeceház stb.
  - b/ a "nagy család"- közös kenyér - közös asztal rendszere
  - c/ az alvás rendszere, hálás az istállóban, akolban atb.
7. A cselédek költözködései
  - a/ Felmondás, helykeresés, fogadás, szegődés, költözködés, kiválás
  - b/ Kivándorlás
  - c/ A nagyobb család megtartásának esélyei
8. A puszták népessége, etnikai és vallási összetétele.
Kapcsolataik a környékbeli magyar és német paraszti falvakkal,
Rokoni kapcsolatok.
9. Iskolázás, orvosi ellátás, templombajárás, ujság, könyv szerepe.
A csendőrség.
10. Az ~~uradalmi~~ állattartás juh és halászat
  - a/ Az uradalmi állattartása /szarvasmarha, ló, sertés, tenyésztés/
  - b/ A cselédek állattartása
  - c/ Állatnevek, állatterelő mondatszók
11. Növénytermesztés
  - a/ Az uradalmi növénytermesztés /gabona, kukorica, szalastakarmányok, szőlő és gyümölcs termelés/
  - b/ A cselédek növénytermesztése / cselédföld, kenderföld, részesmívelés, részesaratás/
  - c/ Erdőgazdálkodás /faktermelés, szállítás, szénégetés régebben hamuszirégetés/
12. A cselédek táplálkozási szokásai
  - a/ Kenyérsütés
  - b/ Tejtermékek használata
  - c/ A disznó feldolgozása
  - d/ Főzés, sütés, jellegzetes táplálkozási rend
  - e/ Tartósítás
  - f/ A gyűjtögetés szerepe a táplálkozásban /A vadmez, gomba, vadgyümölcsök gyűjtése./

13. A cselédek ruházkodása / a kendertermelés, juhtartás, liba- és kacsa- tartás tilalma, a szövőszék elhelyezésének nehézségei a népvilág eltűnéséhez vezetett/
14. Tisztálkodási szokások /mosás, varrás, szappanfőzés/
- A 5 családéleti események jellemzői**
  - a/ Az "uras" és a "magyar beszéd" közötti különbség jegyei
  - b/ A cselédek dél-dunántuli ö-ző nyelvjárásának jellegzetességei
  - c/ A pusztán használt és 1945 után a beszélt nyelv perifériájára került szakszótár illetve tájszógyűjtemény
  - d/ A pusztán használt, a köznyelvitől eltérő közmondások, szólások
16. Gyermekek játékok, kiolvasók, gyermekmondókák
17. Naptári ünnepekhez kötött, a jeles napok szokásai /szentgyörgynap, szentmihálynap, újév, húsvét, karácsony stb./
18. A családéleti eseményekhez köpő szokások
19.
  - a/ születés, keresztelők
  - b/ Dicsérés, jegyváltás, esküvő
  - c/ Katonáskodás, öregkor
  - d/ Halál, temetés
19. Szórakozási lehetőségek a pusztán / a bálók, lakodalom, vasárnapi játékok, /mesélők/
20. Vásárok, bucsuk, piacok szerepe a pusztai cselédek életében
21. A családélethez kapcsolódó népdalok.
22. Népművészet a pusztán /pásztorfaragások, himestojások stb./
23. Népi gyógyászat
  - a/ A humán gyógyítás hagyományos módjai
  - b/ Állatgyógyászat
24. Hiedelmek, babonák, tudós pásztorok, világkép
25. Betyárok

*élős uros, kaptási narah...
Hagyomány és játék - éne*

26. A cselédek életében bekövetkezett változások 1945-ben /földosztás, telepítés a környékbeli német községekbe, az ott elfoglalt szerepük/
27. Memorátok. A volt cselédek visszaemlékezései, szemelvények magnófelvételek alapján.
28. Korabeli és jelenkori fénykép-illusztrációk.